

Kommunal målsetning
for
hjorteviltforvaltningen
i Marker kommune.

Vedtatt Marker viltnemnd 25.02.2013

Forslag april 2016

Kommunal målsetning for hjorteviltforvaltningen i Marker

Den kommunale forvaltningen av hjortevilt bygger på naturmangfoldloven og viltlovens §1:

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares. Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

1. Overordnet kommunal målsetting:

Marker kommune skal ha en biologisk sunn hjorteviltstamme som er bærekraftige i forhold til beitetilgang og artsmangfold i naturen og som minimaliserer konflikter med trafikken, jord- og skogbruksnæring, private hager og øvrig friluftsliv. Innenfor disse rammene skal hjorteviltet forvaltes til beste for verdiskapningen i landbruksnæringen og lokale jegerinteresser.

2. Mål og avskyting for hjorteviltet:

2.1 Elg

2.1.1 Mål for elgforvaltningen

Marker kommune ønsker en stabil elgbestand

- Gjennomsnittlig slaktevekt i planperioden skal øke
- Beiteutnyttelsen skal i gjennomsnitt ikke overstige 35 % av årlig kvistproduksjon for furu.
- Beiteutnyttelsen skal ikke overstige 35 % av siste års skuddproduksjon på prefererte beitearter (ROS)
- Trafikkdrept elg skal ikke overstige 5 % av tildelt kvote i planperioden
- Ku/okse forhold 2:1 i forhold til sett-elg
- Avskyting på 50/50 - % fordeling på begge kjønn i kategoriene kalv og ungdyr
- Øke andelen stor okse

Kalveførende kuer bør gis et sterkt vern og tas ut når det er nødvendig for å regulere bestanden.

Dersom elgbestanden utsettes for ulvepredasjon må uttaket av elg vurderes fortløpende i forhold til antall dyr, samt kjønn og alder. Dette betinger en robust målsetting med justeringsmuligheter og bestandsplaner med tilstrekkelige rammer og mulighet for valda til årlig tilpassing.

2.1.2 Avskyting av elg

For de jaktområdene som ikke er tilknyttet et bestandsplanområde skal fellingstillatelsen gis etter § 18 i form av kalv (1/2 år), voksne hunndyr (1 ½ år og eldre) og voksen hanndyr (1 ½ år og eldre).

Uttak etter den modellen settes til:

62% kalv, 18 % voksne hunndyr 1 ½ år og eldre og 20 % voksne hanndyr 1 ½ år og eldre.

Etter forskriften kan ikke kommunen kreve at bestandsplanen inneholder flere dyrekategorier enn de som er oppgitt i § 15 (kalv, voksne hunddyr 1 ½ år og eldre og voksne hanndyr 1 ½ år og eldre). Andelen kalv skal spesifiseres og settes til minimum xx %.

Bestandsplanområdet kan fremme andre modeller.

Ved bruk av følgende modell: Uttaket av kategorien kalv, kategorien ungdyr (1 ½ år), samt kategoriene eldre ku (2 ½ år og eldre) og eldre okse (2 ½ år og eldre), har Marker kommune et mål om at uttaket i kategoriene kalv og ungdyr skal være 50/50 - % lik fordeling på begge kjønn.

Uttaket i bestandsplanområdet utføres i henhold til den kommunale målsetningen.

2.1.3 Elgforvaltning i ulverevir

- Kommunen sammen med bestandsplanområdene og fylkesmyndighetene har ansvar for å forvalte elgen innenfor ulverevirene.
- Kommunen ønsker en høstbar elgstamme innenfor hele kommunen.
- Valdene bør legge opp en strategi for å forvalte elgen i et ulverevir

I forvaltningsområder med ulverevir legges dette som grunnlag for avskytingen innen valdet:

- Kartlegge der sommerpredasjonen av elg forekommer gjennom observasjon av ulvemøkk på skogsbilveiene og kadaver
- Observasjon av kalveandel pr. ku
- Innenfor ulverevir der elgpredasjonen er høy, frarådes uttak av eldre ku
- Øke uttaket av andelen kalv

2.2 Rådyr

2.2.1. Mål for rådyrforvaltningen

Marker kommune ønsker i enkelte områder av kommunen, der rådyrbestanden er høy, en lavere rådyrbestand.

- Trafikkdrept rådyr skal ikke overstige 5% av tildelt kvote i planperioden

2.2.2 Avskyting av rådyr

Det bør tilstrebes et uttak på ca. 50 % killing, 30 % eldre bukk og 20 % eldre geit.

3. Minsteareal for elg, hjort og rådyr

I Marker kommune er det ved forskrift av 12.03.2013 vedtatt følgende minsteareal:

- 2000 daa pr. elg
- 400 daa pr. rådyr

I henhold til § 7 i forskrift om forvaltning av hjortevilt kan kommunen ved tildeling av fellingsretter fravike minstearealet ved jakt på elg og rådyr med inntil 50 %. Vedtaket må begrunnes i ulikheter i viltartenes levekår i kommunen, bestandens størrelse og utvikling, eller den skaden den påfører andre næringer, eller andre ekstraordinære forhold.

Pr. i dag er det ikke grunnlag for åpning av jakt på hjort.

På grunn av ulvens predasjon på hjorteviltet er det stor usikkerhet med hensyn til fellingskvotenes størrelse. Dette medfører at kvotene må kunne justeres i bestandsplanperioden.

4. Krav til bestandsplanområdet

Et bestandsplanområde skal være sammenhengende og ha en avgrensning og form slik at en vesentlig del av elgbestanden til enhver tid befinner seg innenfor området. Dersom bestandsplanområdene er små vil utviklingen i for stor grad være avhengig av hva som skjer i naboområdene, og det er en risiko for at ingen føler tilstrekkelig ansvar for utviklingen. Etter forskriften skal et bestandsplanområde være på minst 20 ganger minstearealet. Marker kommunen mener at kommunen deles inn i fire planområder.

En god hjorteviltforvaltning forutsetter et godt samarbeid og minst ett kontaktmøte mellom bestandsplanområdene i året.

Etter forskriftens § 20 kan kommunen tillate kvotefri jakt på rådyr i vald eller bestandsplanområde med et tellende areal som er større enn 20 ganger minstearealet, eller minst 10 000 dekar. Kommunen vil i henhold til forskriften kreve avskyttningsplan.

5. Sikkerhet ved jakt.

Kommunen ønsker at all jakt skal utøves på en sikker måte og slik at risikoen for uhell er så liten som mulig.

I henhold til forskrift om hjorteviltforvaltning § 12 skal det være en valdansvarlig representant som er ansvarlig for å holde løpende kontakt med kommune og nabolag. Etter § 26 a i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst skal hvert jaktlag utpeke en ansvarlig jaktleder. Den enkelte jeger har likevel det fulle ansvar for egen jaktutøvelse og jaktlederen har ikke noe formelt ansvar for eventuelle uhell.

Alle bestandsplanområder skal ha utarbeidet egne forpliktende retningslinjer / bestemmelser vedrørende utøvelse av jakt og overtredelse av bestandsplanen med beskrevne reaksjonsformer.

6. Vilt påkjørsler

Bestandene av elg og rådyr bør holdes på et nivå som gir et begrenset antall vilt påkjørsler.

Forebyggende arbeid med rydding av frisisiktsoner langs veiene skal prioriteres ved samarbeid med Statens vegvesen og grunneierne.

7. Skader på skog og innmark

Skader skal holdes på et akseptabelt nivå som ikke gir vesentlig økonomisk skade. Overbeite må reguleres i forhold til bestandsnivå og uttak i bestandsplanområdet.

8. Biologisk mangfold og beitegrunnlag.

Bestandene av hjortevilt bør holdes på et nivå som ikke medfører en vesentlig trussel mot det biologiske mangfoldet.

Det gjennomføres beiterregistreringer i samarbeid med Elgregion øst hvert 3-5 år.

9. Interkommunalt samarbeid.

Kommunen vil arbeide for videreføring av Elgregion øst som et samarbeidsforum for en felles hjorteviltforvaltning. Marker kommune og rettighetshaverne skal ha et tett og forpliktende samarbeid med myndigheter og rettighetshaverne i nabokommunene, samt med den svenske viltforvaltningen

10. Presisering av begrepet ”vesentlig avvik” fra bestandsplan

En vellykket hjorteviltforvaltning er avhengig av at forvaltningsvedtakene er forutsigbare, og at regelverket er utformet slik at rettighetshaverne vet hva de må forholde seg til.

§ 16, 3.ledd i Forskrift om forvaltning av hjortevilt lyder:

”Kommunen kan trekke godkjenningen tilbake og tildele nye fellingstillatelser dersom arealkravet i § 15 ikke lenger er oppfylt, ved manglende rapportering, ved vesentlig uforutsette endringer i bestanden i området eller ved vesentlige avvik fra godkjent bestandsplan, herunder avvik i forhold til årlig planlagt avskyting i antall, kjønn eller alder. Frist for kommunen til å trekke godkjenningen tilbake er 1.april.”

Kommunen vil presisere følgende i forhold til § 16:

- Det er aldri vesentlig avvik dersom det skytes yngre dyr enn det som er vedtatt i bestandsplan og plan for årlig avskyting.
- Bestandsplanområdet kan årlig, og etter egen vurdering, overskride vedtatt plan for årlig avskyting med inntil 10 % av antallet i vedtatt plan for årlig avskyting. Avviket rettes i løpet av planperioden.
- Planområdet kan overføre 10 % kvote til neste år i perioden. Ved planperiodens slutt faller ubenyttet kvote bort.
- Det skal anses som vesentlig avvik i et planområde dersom det et år skytes mer enn 10 % ut over antall tildelte eldre kuer og eldre okser i planen for årlig avskyting.
- Kommunen kan nedklassifisere dyr når det er tydelig mindreverdige i forhold til gjennomsnittsvekta til aldersklassen. Eldre dyr under 140 kg **varmvekt** nedklassifiseres til ungdyr og ungdyr under 80 kg **varmvekt** nedklassifiseres til kalv. Kalv under 40 kg **varmvekt** regnes som fallvilt.
- Okse med en pigg på geviret på den siden av dyret som første skudd treffer dyret, betegnes som ungdyr (1 ½ år).

11. Næring og rekreasjon.

Hjorteviltbestanden skal innenfor rammene av målene for bærekraftig forvaltning gi en god og mest mulig stabil avkastning som grunnlag for verdiskapning i landbruksnæringen.

Dagens gode tilgang til jakt på hjortevilt er et verdifullt aktivum for bygdesamfunnet som må videreføres.

12. Forutsetninger for oppnåelse av målsetting innen hjorteviltforvaltningen:

Kommunen gir romslige kvoter for å kunne gi muligheter for tilpasninger. Dette medfører at bestandsplanområdene tar ansvar for avskytingen i forhold til bestandsmålene.

Kommune og rettighetshavere skal til enhver tid tilstrebe å inneha så stor kunnskap om elgbestanden som mulig. Dette gjelder både størrelse på bestanden, alders- og kjønnssammensetning og slaktevektutvikling. For å få til dette kreves:

- a. Nøyaktig og riktig føring av SETT-ELG.
- b. Veiing av alle skutte dyr
- c. Alle jegere lærer seg riktig aldersbestemmelse av skutte dyr
- d. At det med jevne mellomrom gjennomføres beiteundersøkelser
- e. At det gjennomføres kontrollordninger for skutte dyr
- f. At det ved behov iverksettes andre tiltak for å kartlegge elgstammens størrelse og tilvekst.

ÅRSHJUL ER IKKE AJOURFØRT ENNÅ

Viktige datoer å forholde seg til:		
Dato:	Hva:	Hvem:
1. mars	Forslag til endring av minsteareal fremmes overfor kommunen (§ 8)	Av hvem som helst
1. april	Melding til kommunen om eventuelle endringer i valdet (§ 12)	Valdansvarlig representant
15. april	Forskrift om minsteareal fastsettes (§ 8)	Kommunen
1. mai	Søknad om godkjenning av vald sendes til kommunen (§ 11) Søknad om godkjenning av bestandsplanområde for elg og hjort (§ 15)	Valdansvarlig representant
15. juni	Godkjenning av vald for jakt på elg (§ 13) Godkjenning av bestandsplanområde (§16)	Kommunen
15. juni	Fellingstillatelse er sendt til valdansvarlig representant (§ 18)*	Kommunen
10 dager etter siste jaktdag.	Levering av sett elg-skjema og slaktevekker*	Valdansvarlig skal levere til kommunen
10 dager etter siste jaktdag	Rapportere årets fellingsresultat av elg og rådyr*	Valdansvarlig representant
30 dager etter siste jaktdag	Rapportere årets fellingsresultat for kommunen*	Kommunen
<i>Gjøremål som er merket *, skal gjennomføres hvert år.</i>		

Fordeling av arbeidsoppgaver

Arbeidsoppgave	Valdet/Jaktfeltet	Kommunen
Sett elg data	Registrere antall observasjoner og jaktinnsats på dagnivå	Legger inn data i Hjorteviltregisteret
Fellingsstatistikk	Registrere fellingsresultat på dagnivå	Legger inn data i Hjorteviltregisteret
Slaktevekker	Jaktlagene veier dyrene, og fører disse på skjema	Legger inn data i Hjorteviltregisteret

Jaktleder

Jakt etter elg, hjort og bjørn skjer ofte av flere jegere som utgjør et jaktlag. Et jaktlag defineres her som to eller flere jegere som jakter sammen i hele eller deler av jaktperioden. Ved jakt på elg og hjort er det valdansvarlig som plikter å melde jaktleders navn og adresse til kommunen før jakta starter. Ved lisensjakt etter bjørn er den enkelte representant i jaktlaget ansvarlig for at jaktleders navn og adresse blir meldt til kommunen før jakta starter. Kommunen vil på denne måten få en kontaktperson å forholde seg til på hvert enkelt jaktlag som utøver jakt i kommunen, noe som kan være nyttig for formidling av nødvendig

informasjon, bl.a. i forbindelse med skadeskyting og ettersøk. I områder der det er de samme fast etablerte lag som jakter hvert år, kan dette praktiseres slik at det bare er nødvendig å melde fra på nytt hvis jaktlederen skiftes ut.

Jaktleders oppgaver og plikter er ikke forskriftsfestet. I prinsippet er selvsagt hver enkelt deltaker på jaktlaget til enhver tid ansvarlig for sine egne handlinger under jaktutøvelsen, men jaktlaget samlet har også et felles ansvar for en ansvarsbevisst opptreden. Jaktlederen bør tillegges oppgaven med å koordinere jaktutøvelsen og påse at jakta foregår sikkerhetsmessig forsvarlig og i tråd med offentlige bestemmelser. Det er derfor vesentlig at jaktleders beskjed følges når avgjørelser er tatt innen jaktlaget.

Som en veileder for jaktleders oppgaver har Direktoratet for naturforvaltning satt opp følgende liste:

- Ved jaktstart informere om og oppfordre samtlige deltakere på jaktlaget til å dokumentere at jegeravgiften er betalt, at de har bevis på gyldig skyteprøve og riktig våpen og ammunisjon, og ved lisensfelling av bjørn er registrert som lisensjeger i Jegerregisteret.
- Sørge for at fellingstillatelsen blir meddelt samtlige deltakere på jaktlaget. Gjør klart hvilke konsekvenser felling av feil dyr eller for mange dyr medfører. Referer eventuelle regler om forseelse i henhold til offentlige bestemmelser, vedtekter i grunneierlag, skogforvaltning eller interne regler for jaktlaget.
- Sørge for at godkjent ettersøkshund er disponibel i tilfelle skadeskyting. Påse at forskriftsmessig ettersøk og meldeplikt blir overholdt. Merk spesielt de regler som gjelder når såret vilt går ut av valdet.
- Rapportert fellingsresultatet og annet nødvendig rapportering umiddelbart etter avsluttet jakt til ansvarlig for valdet eller daglig om dette kreves.
- I tillegg bør jaktleder ha ansvaret for at selve jakta gjennomføres på en god, sikkerhetsmessig og forutsigbar måte ved å: Planlegg postene sikkerhetsmessig. Angi om nødvendig skyte retning og skyte vinkel, når anvist post kan forlates, avtal hvor hundeførere og drivere skal gå, foran hver drev hvilke dyr som kan skytes, gi beskjed om prosedyre ved påskyting og fall, utfrakt av felte dyr og instruksjon om behandling av felte dyr.